

Українська держава та територія держави Україна

11 клас

Українська держава

Україна як держава		
Характерні риси Української держави: закріплено в розділ І Конституції. ▪ Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава (ст. 1); ▪ *«суверенна»* - є самостійною у вирішенні своїх внутрішніх справ, у зовнішніх відносинах, є рівною серед рівних, не порушуючи при цьому прав і законних інтересів інших держав, а також загальновизнаних норм міжнародного права.		
Україна є унітарною Державою, територіальні складники якої не мають ознак державності: власного громадянства, відособленої системи законодавства, своїх державних символів тощо. Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною (ст. 2)	***Україна є республікою*** (ст. 5) ***парламентсько-президент-ського типу***. Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову (ст. 6)	***Україна є світською Державою*** (ст. 35), церква відокремлена від держави, яка однаково ставиться до віруючих різних релігій та конфесій, до невіруючих взагалі. Школа відокремлена від церкви. Кожен має право на свободу світогляду і віросповідання

Територія України

S=603,7 тис. км² (2,6 % від площі Європи (за геосхемою ООН), 0,44 % S суход

- ***Державний кордон*** – вертикальна площина, яка відокремлює країну від інших к
- Непорушність державних кордонів, принцип територіальної цілісності держав, невтручання в їхні внутрішні справи, мирне врегулювання суперечок закріплено ***Гельсінськими угодами (***35 держав Європи, Азії та Америки, 1975 р.)

площа суходолу	***територіальні води***	***повітряний простір над країною***	***кораблі й повітряні судна***
▪обмежена держав-ним кордоном, включаючи надра, внутрішні води	▪акваторія моря, що прилягає до берега в межах 12 морсь-ких миль (22,2 км)	▪атмосфера та при-легла частина косміч-ного простору	▪військові та невійськові кораблі, по-вітряні судна, приписані до портів України й перебувають під її пра-пором

Об'єкти, що не є територією України, але на які поширюються юрисдикція та сфера застосування законодавства України

- континентальний шельф та морська економічна зона
- підводні телеграфні кабелі та трубопроводи, що про-ходять по дну відкритого моря,
- антарктична станція «Академік Вернадський» в Антарк-тиді,
- запущені Україною космічні об'єкти,
- території дипломатичних представництв і консульських установ України за кордоном, автомобілі послів під прапором України

Державні кордони

- Для визначення і проведення лінії кордонів держави здійснюють їх **делімітацію і демаркацію**.
- На суходолі лінія кордону закріплюється спеціальними знаками,
- на морі вона умовна і проходить зовнішньою межею територіальних вод

1. Демаркація сухопутного кордону України і Білорусі

- ***Делімітація*** *(з лат. - встановлення меж) - це визначення загального напрямку й проходження кордону між суміжними державами шляхом переговорів та нанесення його на топографічну карту.*
- ***Демаркація*** *(з лат. - розмежування) - проведення лінії державного кордону на місцевості шляхом встановлення спеціальних знаків (стовпів і стовпчиків, загород, буїв на річках тощо).*

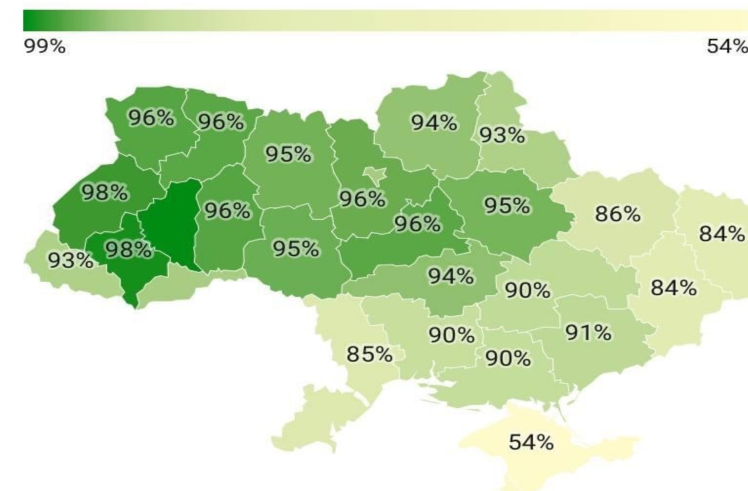
2. Морські економічні зони Чорного моря

Державні кордони

Країна	Загальна протяжність, км	Морська/річкова ділянка, км
Росія	2295,04	321
Молдова	1222 (405) - Придністров'я	267
Білорусь	1084,2	325,9
Румунія	613,8	33/292,2
Польща	542,39	187,3
Угорщина	136,7	85,1
Словаччина	97,852	2,3

Ukraine in my heart

Формування сучасної території держави

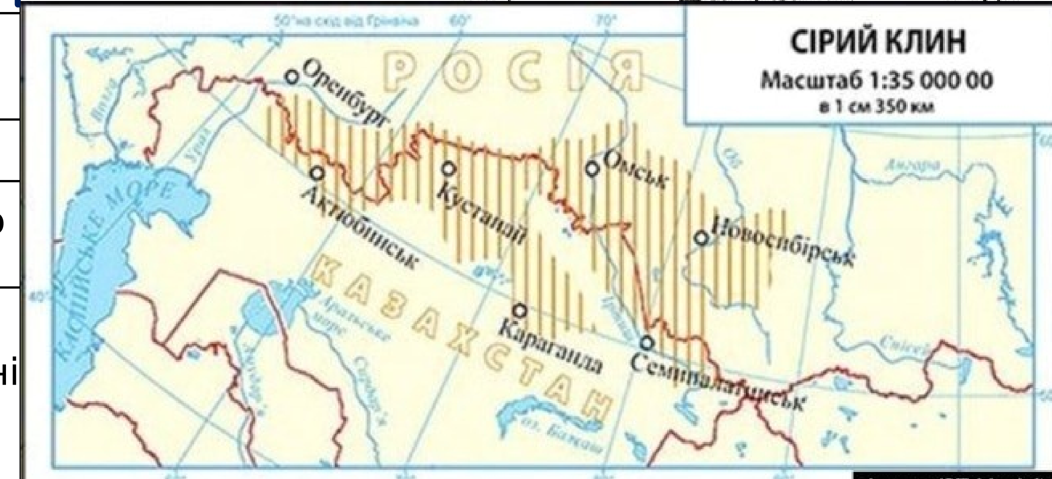
- Серед науковців немає єдиної думки щодо етапів формування території української держави;
- більшість із них відносить виникнення окремого українського етносу до XII—XV ст.

ЕТНІЧНІ ТЕРИТОРІЇ

Суцільні	Мішані	«Старі»	«Нові»
Із переважанням українського населення	Із певним відсотком українського населення	Українці є автохтонним народом	Українці поселилися в останні декілька століть
Київщина, Чернігівщина, Галичина, Волинь, Поділля	Холмщина, Підляшшя, Північний Кавказ	Слобожанщина Буковина, Закарпаття, Холмщина, Надсяння, Лемківщина	Кубань, Зелений Клин, Сірий Клин

Період	Історичні події XX століття
07.11 1917 р.	Проголошення УНР (м. Київ)
13.11.1918 р.	Проголошення ЗУНР (м. Львів)
1919—1920 рр.	Входження українських земель до складу Росії, Польщі, Чехословаччини та Румунії
1922 р.	Входження східної частини України до складу СРСР
1939 р.	Приєднання до України Східної Галичини й Волині
1940 р.	Приєднання до України Північної Буковини, Південної Бессарабії
1945 р.	Приєднання до України Закарпаття
1954 р.	Передача Верховною Радою СРСР Кримської області до складу УРСР
24.08.1991 р.	Проголошення незалежності України та визнання Гельсінської угоди 1975 р., за якими державні кордони в Європі є непорушними

Україна та втрачені українські етнічні території.

ПОЛЬЩА

БІЛОРУСЬ

РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ

Українські етнічні території, подаровані Й.Сталіним Білоруській РСР у 1939 р.

Споконвічні українські землі, подаровані Й.Сталіним у 1939 Німеччині, а у 1944 - Польській Народній Республіці. Українців було депортовано на захід у 1944-47 р.

Колишня частина Гетьманщини, після знищення Російської імперії включена більшовиками у 1922 р. до складу РРФСР

СТАРОДУБЩИНА

“ЖОВТИЙ КЛИН”

Землі, заселені українцями у XVIII-XIX ст. Після знищення Російської імперії і створення у 1922 р. СРСР опинились у складі РРФСР

Східна і Північна Слобожанщина: заселені українцями у XVII-XIX ст. Після знищення Російської імперії і створення у 1922 р. СРСР чомусь були включені до складу РРФСР

Землі, що опинились у складі Чехословаччини після розпаду Австро-Угорщини у 1918 р.

Українські етнічні території у складі сучасних Румунії та Молдови

Розселення українців згідно з Атласом О.А.Ільїна 1876 р.

Кубань: до 1783 р. - східна частина Кримського ханства. Після 1792 р. примусово заселена колишніми запорізькими козаками (в якості “щивого щита” проти горців) і переселенцями з України Після знищення Російської імперії і створення у 1922 р. СРСР чомусь була включена до складу РРФСР

По перепису 1897 р. у 3-х з 4-х повітів Ставропольської губернії українці становили від 40 до 54%.

ПОЛІССЯ · ВОЛИНЬ · ГАЛИЧИНА · ПОДІЛЛЯ · НАДДНІПРЯНЩИНА · СЛОБОЖАНЩИНА · ДОНБАС · ПРИДНІПРОВ’Я (ЗАПОРОЖЖЯ) · ПРИАЗОВ’Я · ПРИЧОРНОМОР’Я · КРИМ · КУБАНЬ · ЗАКАРПАТТЯ · ПОКУТТЯ · БУКОВИНА · ПРИДНІСТРОВ’Я · БУДЖАК · ПІДЛЯШШЯ · ХОЛМЩИНА · НАДСЯННЯ · ЛЕМКІВЩИНА · БЕРЕСТЕЙЩИНА

СЛОВАЧЧИНА · УГОРЩИНА · РУМУНІЯ · МОЛДОВА · ЧЕЧНЯ · ГРУЗІЯ

КУРСЬК · БЄЛГОРОД · ХАРКІВ · КИЇВ · ЛЬВІВ · ВОЛГОГРАД · ДНІПРОПЕТРОВСЬК · ДОНЕЦЬК · РОСТОВ · КИШИНІВ · ОДЕСА · КРАСНОДАР · СЕВАСТОПОЛЬ · НОВОРОСІЙСЬК

Вісла · Прип’ять · Десна · Дон · Дніпро · Сіверський Донець · Дністер · Прут · Тиса · Дунай · Кубань · Півд.Буг · Стир · Горинь · Случ · Тетерев · Рось · Сула · Псел · Ворскла · Орель · Самара · Сян

АЗОВСЬКЕ МОРЕ

ЧОРНЕ МОРЕ

Територія сучасної України

Розселення українців на схід від Дніпра і в Молдові - згідно з Атласом Ільїна О.А. 1876 р. (на західному кордоні - згідно з австрійською мапою: http://www.retrobibliothek.de/retrobib/hiresfaksimile_504445.jpeg)

Тут можна подивиться склад населення за рідною мовою по будь-яким повітам станом на 1897 р. (перепис) - http://demoscope.ru/weekly/ssp/rus_lan_97_uezd.php?reg=422

0 50 100 150 200 250 300 km

0 50 100 150 200 mi

01.06.2014 Т.Р.В.

sites.google.com/site/mapsofukraine

Політико-географічне положення України

Політико-географічне положення (ПГП) *- це розташування країни щодо її політичних союзників і недругів, військових блоків, осередків міжнародної нестабільності, регіональних конфліктів*

Глобальний рівень

- ступень впливу на країну ***3-х світових полюсів високої політичної активності:*** США, країни ЄС, Росія та зростаючої ролі Китаю як світового лідера;
- розташована у Центральній та Східній частинах Європи, ***між двома світовими центрами політичного впливу*** - країнами ЄС та Росією,
- ***наближеність до «європейських столиць»,*** де розміщуються центральні органи ЄС та НАТО: Брюсселя та Страсбурга;
- ***віддалена від позаєвропейських центрів*** світової політики й економіки - Вашингтона й Токіо;
- на заході територія країни ***межує з країнами ЄС;***
- на території країни ***перетинаються основні геополітичні осі Євразії***, що дає можливість контактів із Зх. й Пн. Європою, з країнами Близького й Середньою Сходу, Центральної Азії

Політико-географічне положення України

Регіональний рівень

це геопросторове положення країни відносно країн і регіональних організацій регіону
(або суміжних регіонів)

- географічно ***розташована в центральній частині Європи,*** завжди зазнавала впливу європейських історичних подій;
- ***розміщена на перетині основних геополітичних осей Європи та Азії***: Росія - Чорне море - Туреччина (на межі Європи й Азії) та Польща - Україна - Туреччина (Балто-Чорноморська вісь);
- ***основні вектори сучасних геопросторових зв'язків України:*** Польща - країни ЄС; Білорусь - країни Балтії; Грузія - країни Закавказзя та Центральної Азії; Туреччина - країни Західної Азії; Туреччина - балканські країни

Політико-географічне положення України

Сусідський рівень

Положення відносно країн, що безпосередньо межують із даною країною або її морською економічною зоною

- ***Росія*** – ядерна держава, анексія Криму та Сева-стополя, підтримка терористичних організацій ЛНР, ДНР. Військова агресія 2022 року;
- ***Білорусь*** – підтримує військову агресію Росії;
- ***Молдова*** – наявність квазі-держави Придністро-в‘я, де перебуває 14-а армія Росії;
- західні кордони з ***країнами-членами НАТО та ЄС***;
- територіальні претензії з боку ***Угорщини*** (на Закарпаття) та ***Румунії*** (на о. Зміїний);
- важливі добросусідські відносини з ***Польщею***, яка забезпечує вихід до ЄС та ***Туреччиною,*** через яку існує вихід у Світовий океан;
- ***усі сусіди є членами ОБСЄ*** (Організації з питань безпеки й співробітництва в Європі

Адміністративно-територіальний устрій

Адміністративно-територіальний устрій *- поділ території на окремі частини - адміністративні одиниці, залежно від якого створюються і діють органи державної влади та місцевого самоврядування. Адміністративна одиниця - частина території країни, що має місцеве управління.*

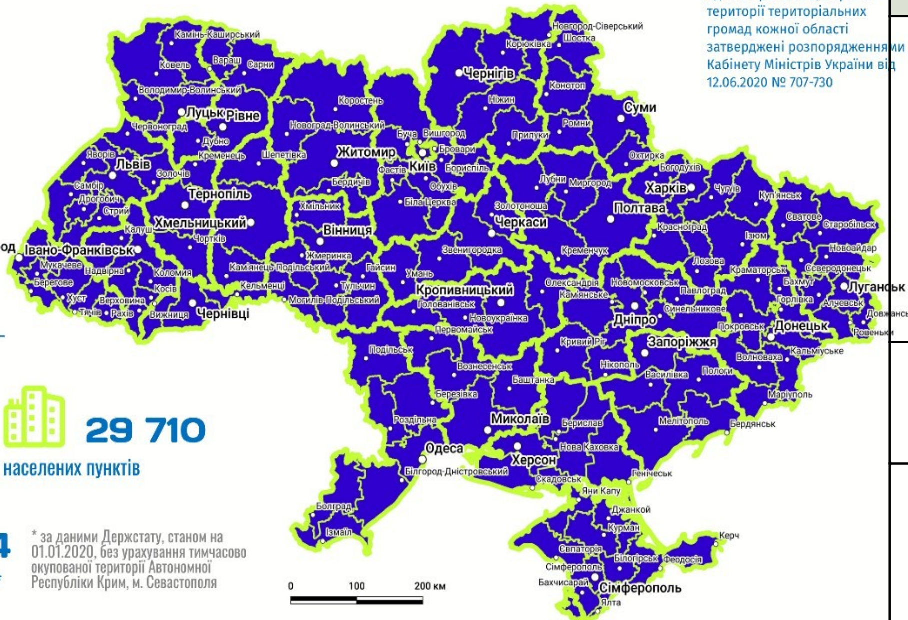
Україна *новий адміністративно-територіальний устрій*

136 районів
(у т.ч. 17 знаходяться на тимчасово окупованих територіях України)

1 469 територіальних громад
(у т.ч. 31 тергромада, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях України, без врахування міст із спеціальним статусом Києва та Севастополя)
затвердження адміністративних центрів та територій територіальних громад АР Крим буде виконане після деокупації

Нові райони утворено Постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 №807-I

Адміністративні центри та території територіальних громад кожної області затверджені розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 707-730

603,7 тис. км. кв. - площа території України

29 710 населених пунктів

41 902,4 тис. осіб - населення України*

* за даними Держстату, станом на 01.01.2020, без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя

Три рівні адміністративно-територіального устрою	Адміністративні одиниці частини території, що мають місцеве управління	
вищий	▪ Автономна республіка КРИМ (АРК); ▪ 24 області, ▪ міста Київ та Севастополь зі спеціальним статусом центрального підпорядкування	
середній	▪ адміністративні райони, ▪ міста з районним поділом	
первинний	*За старою системою:* ▪міста без поділу на райони, ▪райони в містах;	За реформою 2015 року: ОТГ: ▪ міські; ▪ селищні;

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ: стисло про головне

- Державна територія України визнана міжнародними угодами, а політико-адміністративний устрій — Конституцією України та її чинним законодавством.
- **Офіційним зовнішньополітичним курсом України** є інтеграція в ЄС і НАТО. Тому основні зусилля центральних органів влади спрямовано на розбудову партнерських відносин із цими міждержавними організаціями та їхніми провідними країнами-членами.
- **Регіональне політико-географічне положення** України в Європі має певні специфічні риси — позаблоковість, наявність анексованої території, існування невизнаних псевдодержавних утворень, що контролюють частину її державної території.
- **Ділянки державного кордону України**, з одного боку, це кордони з країнами-членами ЄС, з якими інтенсифікується співпраця, а з іншого — лінія розмежування з анексованими територіями.
- Існуючий **адміністративно-територіальний устрій** України потребує реформування з огляду на євроінтеграційну політику держави. Триває утворення об'єднаних територіальних громад та передача їм частини повноважень і коштів у рамках децентралізації влади

Дякую за увагу

